

ΠΡΟΣΤΑΤΕΥΟΜΕΝΑ ΕΙΔΗ
ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΘΑΛΑΣΣΩΝ:

Η Μεσογειακή Φώκια

...μήνυμα από την άλητη άκρη της Μεσογείου

Govern
de les Illes Balears
Conselleria de Medi Ambient

Η Μεσογειακή φώκια έχει εξαφανιστεί από τα νησιά των Βαlearίδων στην Ισπανία, όπου ζούσε για χρόνια. Οι κάτοικοί τους θέλουν να επιστρέψει, αλλά ίσως είναι πολύ αργά!

Στην Ελλάδα όμως είμαστε πολύ τυχεροί, αφού στις θάλασσές μας ζουν ακόμα οι τελευταίοι πιο σημαντικοί πληθυσμοί της Μεσογειακής φώκιας στον κόσμο. Γεγονός που μας καθιστά υπεύθυνους για την επιβίωση αυτού του σπάνιου είδους.

Το βιβλίο που κρατάτε στα χέρια σας, εκδόθηκε στην Ελλάδα από το Αρχιπέλαγος, *Ινστιτούτο Θαλάσσιας & Περιβαλλοντικής Έρευνας*, σε συνεργασία με την *Κυβέρνηση των Βαlearίδων Νήσων*.

Σκοπός αυτής της ξεχωριστής έκδοσης είναι να μεταδοθεί ένα μήνυμα από την άλλη άκρη της Μεσογείου, προκειμένου οι κάτοικοι των ελληνικών θαλασσών, μικροί και μεγαλύτεροι, να ευαισθητοποιηθούμε και να βοηθήσουμε τη φώκια *Monachus monachus* να επιβιώσει, αλλά και να συμμετέχουμε συνειδητά με κάθε τρόπο στην προστασία των θαλασσών μας.

Η έκδοση πραγματοποιήθηκε με τη θερμή υποστήριξη του κ.Δ.Μαρίνη

ISBN 978-960-87005-1-2

copyright © 2007 Αρχιπέλαγος, Ινστιτούτο Θαλάσσιας & Περιβαλλοντικής Έρευνας

ΚΑΤΑΛΑΝΙΚΗ ΕΚΔΟΣΗ
Πρωτότυπα κείμενα: Joan Mayol
Σχέδιο: Aina Bonner

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΚΔΟΣΗ
Μετάφραση: Λευτέρης Τρικiriώτης
Γραφιστική/Καλλιτεχνική Επιμέλεια: Γιάννης Τσιτσώνης
Διασκευή/Επιμέλεια: Ευαγγελία Τσιγγερλιώτη - Αναστασία Μήλιου
Διανομή: Εκδόσεις DIAN, Μ. Βόδα 89, 104 40, Αθήνα, τηλ.: 210 8253933
email: pmdian@otenet.gr

Όπως όλοι γνωρίζουμε, στον πλανήτη μας ζουν εκατομμύρια οργανισμοί. Στον αέρα, πάνω στη γη, μέσα στις θάλασσες και τα ποτάμια, μέσα στο χώμα, παντού... μέχρι και μέσα στο σώμα μας! Κάποιοι είναι φυτά, κάποιοι ζώα, ενώ άλλοι είναι μικροοργανισμοί. Κάποιοι οργανισμοί είναι τεράστιοι, ενώ άλλοι είναι μικροσκοπικοί. Ορισμένοι πετούν ή κινούνται όλη την ώρα, ενώ άλλοι μένουν ακίνητοι. Κάποιοι ζουν μόνο για μία μέρα και άλλοι για αιώνες.

Όλοι οι οργανισμοί, αν και μπορεί να είναι πολύ διαφορετικοί μεταξύ τους, έχουν κάτι κοινό. Ζουν στον ίδιο χώρο, τον πλανήτη Γη, δημιουργώντας μικρές ή μεγάλες κοινότητες και όλες μαζί - στο σύνολό τους - την πλανητική κοινότητα. Οι οργανισμοί αλληλεπιδρούν μεταξύ τους, δημιουργώντας πολύπλοκες σχέσεις, μέσα στις οποίες ο καθ' ένας οργανισμός έχει το δικό του μοναδικό ρόλο, στους κύκλους της ζωής.

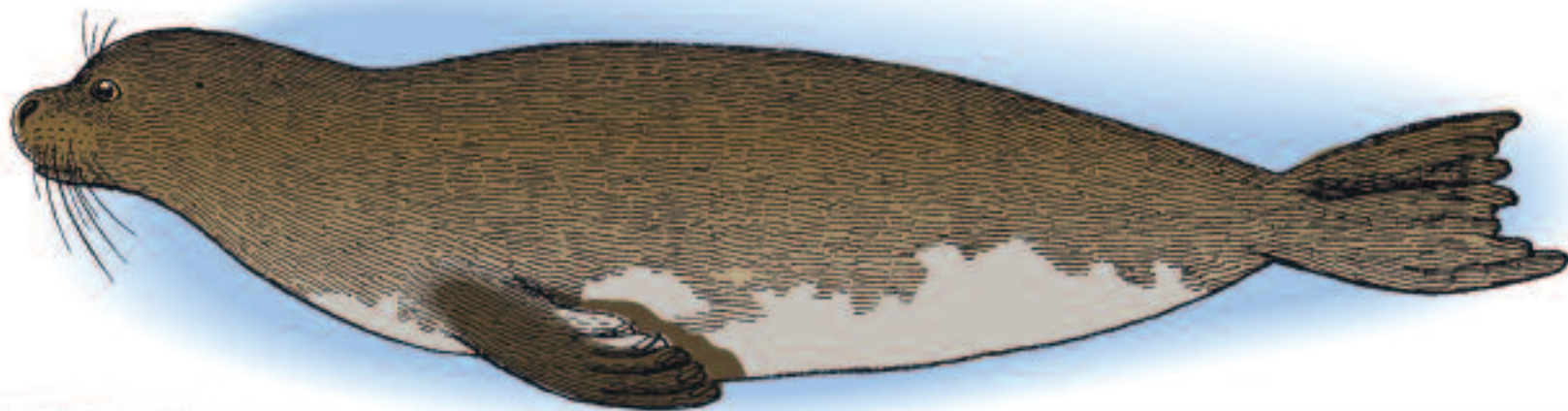
Στις μέρες μας δυστυχώς, καθημερινά εξαφανίζονται πολλά είδη οργανισμών. Σ' αυτό συμβάλλουν σημαντικά, άμεσα ή έμμεσα, οι ανθρώπινες δραστηριότητες. Οι άνθρωποι αναγνωρίζοντας τις συνέπειες και την ευθύνη τους γι' αυτή την κατάσταση κάνουμε προσπάθειες για τη διατήρηση της ποικιλίας της ζωής (βιοποικιλότητα) στον πλανήτη, τον οποίο μοιραζόμαστε με τα όντα αυτά.

Πως όμως θα τα καταφέρει ο άνθρωπος να βοηθήσει, τους υπόλοιπους οργανισμούς να επιβιώσουν;

Περιορίζοντας και ελέγχοντας την επιβάρυνση που προκαλούν στο περιβάλλον οι ανθρώπινες δραστηριότητες και παρεμβάσεις. Για το λόγο αυτό, δημιουργήθηκαν διεθνείς συνθήκες και νόμοι που προστατεύουν τα είδη που βρίσκονται σε κίνδυνο και απειλούνται υπό εξαφάνιση. Αυτά τα είδη ονομάζονται **προστατευόμενα είδη** και δυστυχώς ο κατάλογός τους συνεχώς μεγαλώνει.

Η Μεσογειακή φώκια είναι ένα από τα πλέον απειλούμενα είδη θηλαστικών στον κόσμο. Για να μπορέσουμε να βοηθήσουμε στην προστασία της είναι σημαντικό να γνωριστούμε μαζί της...

Έως και πριν από 60 χρόνια, το μεγαλύτερο θηλαστικό που ζούσε στις ακτές των Βαlearίδων νήσων ήταν η Μεσογειακή φώκια. Δυστυχώς όμως, το σπάνιο αυτό θηλαστικό έχει πλέον εξαφανιστεί και δεν το συναντάμε πια στην περιοχή.

ΖΩΟΛΟΓΙΚΑ ΚΑΙ ΜΟΡΦΟΛΟΓΙΚΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΤΗΣ ΜΕΣΟΓΕΙΑΚΗΣ ΦΩΚΙΑΣ

ΕΙΔΟΣ: *Monachus monachus*

ΜΕΓΙΣΤΟ ΜΗΚΟΣ: 3 μέτρα

ΜΕΓΙΣΤΟ ΒΑΡΟΣ: 300 κιλά

ΔΙΑΡΚΕΙΑ ΖΩΗΣ: 30-40 χρόνια

Γενετικά μοιάζουμε με τους σκύλους και τα αιλουροειδή. Όπως και σ' αυτά τα ζώα, τα δόντια μας είναι προσαρμοσμένα για να κυνηγάμε το θήραμα μας.

Οι νεαρές φώκιες έχουν πάντα άσπρη κοιλίτσα, ενώ οι μεγαλύτερης ηλικίας φώκιες έχουμε χρώμα γκρί ή ανοιχτό καφέ.

Κρανίο φώκιας

Κρανίο λύγκα

Κρανίο μοσχογαλής

Υπάρχουν άλλα δύο είδη φώκιας που ανήκουν στο ίδιο γένος:

- Η φώκια της Καραϊβικής, *Monachus tropicalis*, που εξαφανίστηκε από το 1950, και
- η φώκια της Χαβάης, *Monachus schauinslandi*, η οποία επιβιώνει σε μικρούς πληθυσμούς, αλλά δεν κινδυνεύει με ολική εξαφάνιση όπως η Μεσογειακή φώκια.

----- Αρχαία κατανομή
 ■ Θέσεις σημερινής κατανομής
1950 Σημεία & πιθανό έτος
 εξαφάνισης

Αυτοί οι χάρτες δείχνουν τη σταδιακή εξαφάνιση στα νησιά των Βαlearίδων. Εύκολα διακρίνονται τα σημεία όπου είχαν παρατηρηθεί τα ζώα. Η τελευταία καταγραφή αφορά μια ομάδα από τέσσερις φώκιες το 1974.

Μια ακόμη φορά, το 1978 κάποιος ισχυρίστηκε ότι είδε μια νεαρή φώκια παγιδευμένη σε δίχτυ στο λιμάνι της Canonge. Υπάρχουν μεταγενέστερες αναφορές για παρουσία φώκιας στη Formentera και τη Cabrera. Οι πληροφορίες αυτές δεν έχουν επιβεβαιωθεί ποτέ.

Η Μεσογειακή φώκια έζησε παράλληλα με την ανάπτυξη του δυτικού πολιτισμού, με αποτέλεσμα να είναι εύκολο να βρούμε ιστορικά κείμενα (αναφορές) για αυτήν. Στην Οδύσσεια του Ομήρου, ο Οδυσσέας μεταμφιέστηκε με τη γούνα μιας φώκιας, για να πλησιάσει ένα γέρο ναυτικό και να ακούσει τα μυστικά του.

Επίσης, ποιητές από τη Μαγιόρκα, την αναφέρουν συχνά στα ποιήματά τους, π.χ. ο ποιητής Costa I Llobera αναφέρει τις φώκιες ως τους ταύρους μιας θεότητας της θάλασσας.

Μερικές παραδόσεις προσδίδουν στη φώκια μαγικές ιδιότητες. Για παράδειγμα, κατά τη διάρκεια του τελευταίου αιώνα στην Ίμπιζα χρησιμοποιούσαν το δέρμα της οι έγκυες γυναίκες ώστε να γεννήσουν χωρίς προβλήματα.

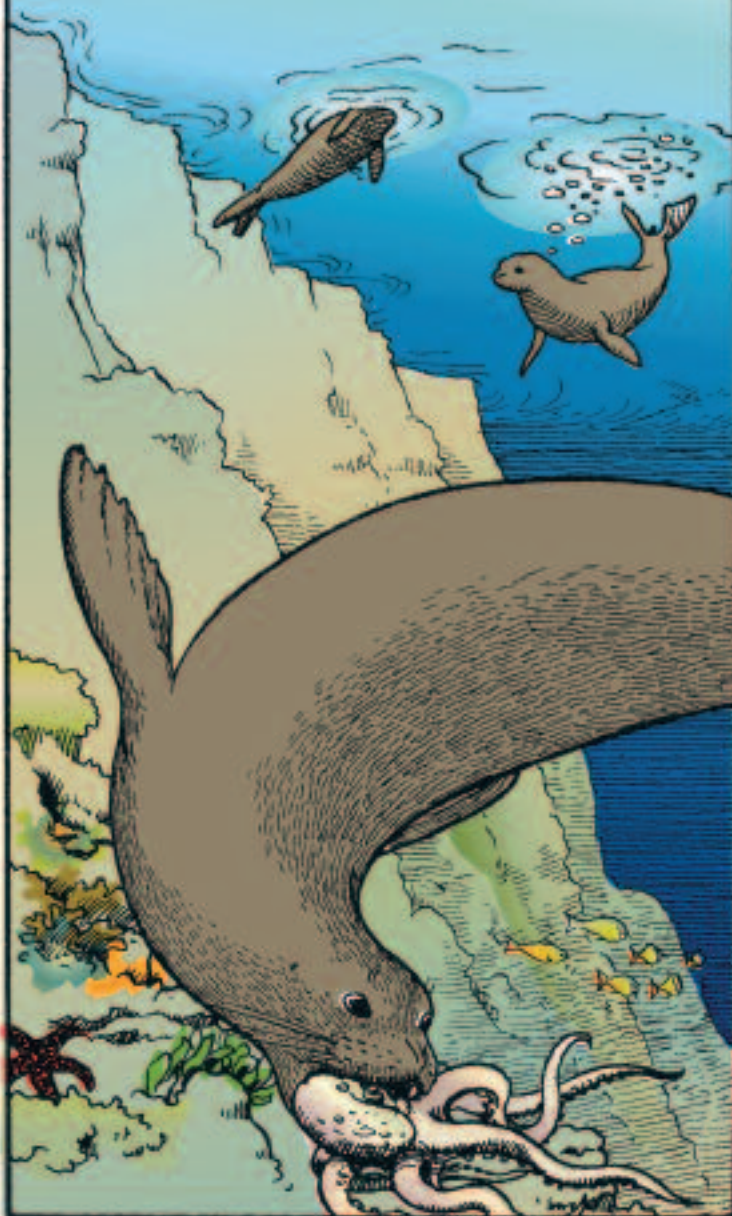
Επίσης λέγανε πως αν κάποιος φυλάξει το μουστάκι μίας ζωντανής φώκιας σε ένα μικρό σακουλάκι κρεμασμένο γύρω από το λαιμό του, αυτός δεν θα πνιγεί ποτέ.

Βέβαια, στα παλαιότερα χρόνια που η φώκια συναντιόταν συχνά στις ακτές της Μεσογείου, οι άνθρωποι τις θεωρούσαν ως ένα ακόμη θαλάσσιο είδος προς εκμετάλλευση.

Στις μέρες μας όμως, είναι όχι μόνο ανεπίτρεπτες τέτοιες πρακτικές, αλλά και υποχρέωση όλων μας να συμμετέχουμε με κάθε τρόπο στην προστασία αυτού του ιδιαίτερου θηλαστικού.

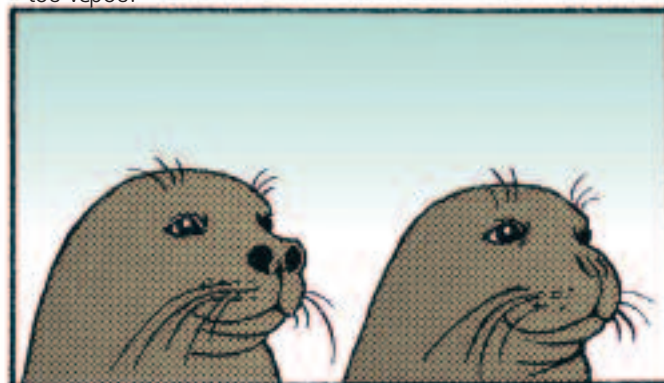

Οι φώκιες έχουν δυνατά πτερύγια και ελαστικό σώμα. Έτσι μπορούν να κολυμπούν ταχύτατα κάτω από το νερό και να πιάνουν ψάρια και χταπόδια με τα οποία τρέφονται.

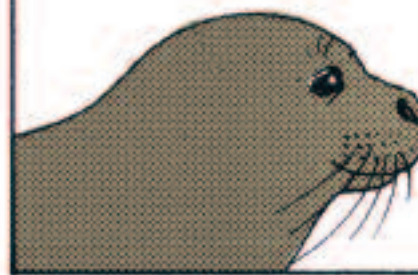
Για να μπορούν να καταδύονται, το σώμα τους έχει τέτοια χαρακτηριστικά ώστε:

- Μπορούν να κρατήσουν την αναπνοή τους κάτω από το νερό για περισσότερο από 15 λεπτά, ενώ οι βουτιές τους μπορούν να ξεπεράσουν και τα 50 μέτρα βάθος.
- Κατά τη διάρκεια μιας κατάδυσης, ο ρυθμός της καρδιάς τους μπορεί να μειωθεί από 120 σε 4 χτύπους το λεπτό, εξοικονομώντας έτσι οξυγόνο. Το κυκλοφορικό τους σύστημα είναι επίσης προσαρμοσμένο στις μεταβολές της πίεσης.
- Έχουν τη δυνατότητα να χρησιμοποιούν ειδικούς μύες που κλείνουν τα ρουθούνια τους για να αποφεύγουν την είσοδο του νερού.

Έχουν καλή ακοή παρόλο που δεν έχουν εξωτερικά αυτιά.

Όταν βρίσκονται μέσα στο νερό, η όρασή τους προσαρμόζεται κατάλληλα. Αυτό το πετυχαίνουν μεταβάλλοντας την κρυστάλλινη καμπύλη του οφθαλμού, με τη βοήθεια ειδικών μυών οι οποίοι διορθώνουν την παραμόρφωση που δημιουργείται κάτω από το νερό.

Οι Μεσογειακές φώκιες

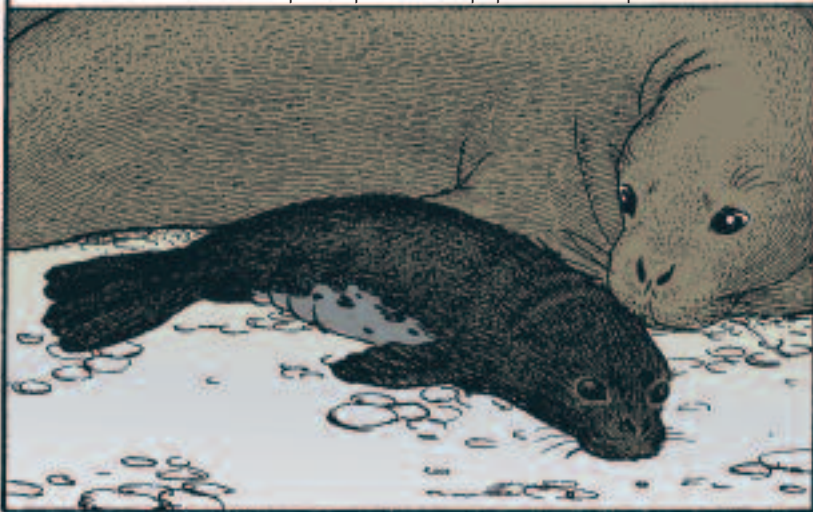
- είναι συνήθως πιο δραστήριες κατά τη διάρκεια της ημέρας,
- ωριμάζουν και μπορούν να αναπαραχθούν όταν γίνουν 3 ετών,
- σε μεγάλους πληθυσμούς έχουν πολυγαμική συμπεριφορά

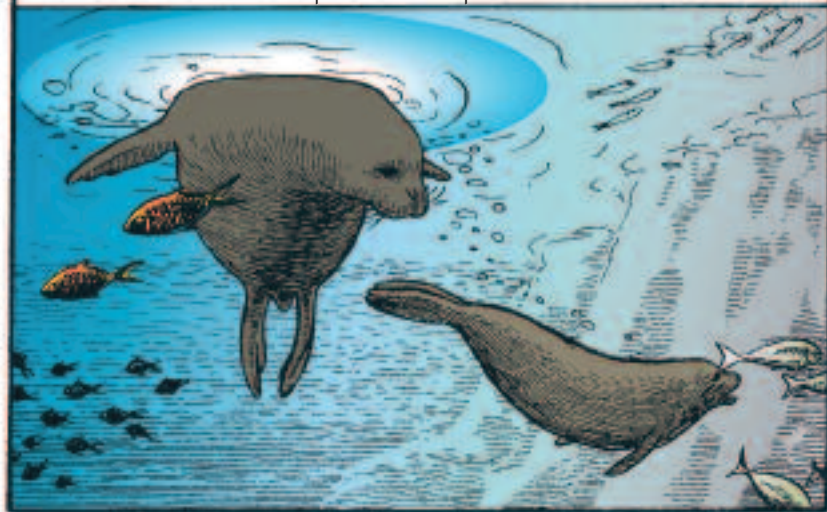
Το ζευγάρωμα τους γίνεται μέσα στο νερό και η εγκυμοσύνη διαρκεί περίπου 11 μήνες. Συνήθως γεννάνε μόνο ένα φωκάκι κάθε φορά, ενώ σε σπάνιες περιπτώσεις γεννούν δίδυμα.

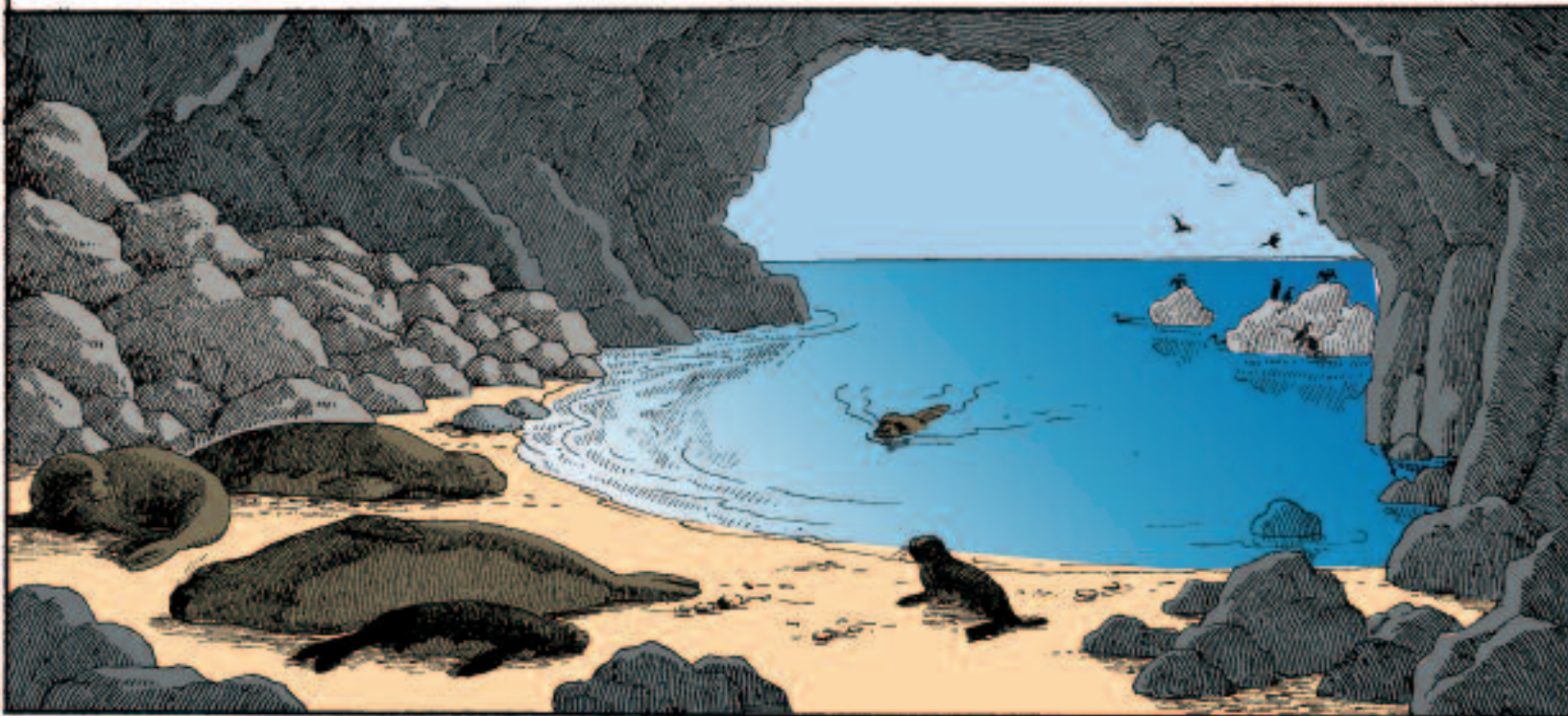
Η Μεσογειακή φώκια μπορεί να γεννήσει όλες τις εποχές του χρόνου. Πιο συχνά γεννά στο τέλος του καλοκαιριού ή στις αρχές του φθινοπώρου. Το νεογνό της φώκας ζυγίζει από 15 έως 25 κιλά και έχει μήκος 1 μέτρο. Μπορεί να κολυπήσει μόλις γεννηθεί, αλλά συνήθως δεν το κάνει πριν περάσουν 4 μέρες από τη γέννηση του.

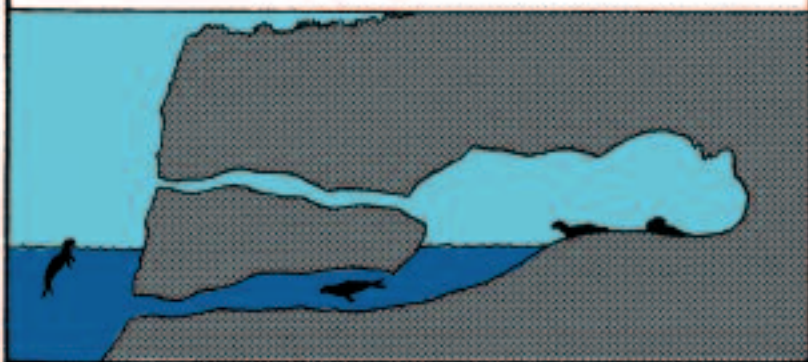
Λίγες μόνο φώκιες γεννούν κάθε χρόνο. Το φωκάκι θηλάζει για 2 μήνες και μετά τρέφεται με ψάρια. Ο χαμηλός ρυθμός αναπαραγωγής της Μεσογειακής φώκας, είναι χαρακτηριστικό γνώρισμα σε είδη θηλαστικών που βρίσκονται ψηλά στην τροφική αλυσίδα και δεν έχουν φυσικούς εχθρούς.

Οι φώκιες βγαίνουν στη στεριά μόνο για να κοιμηθούν και να γεννήσουν τα μικρά τους. Παλαιότερα αυτό γινόταν στις παραλίες. Σήμερα όμως αισθάνονται περισσότερο ασφαλείς, να ξεκουράζονται και να γεννούν σε σπηλιές με αμμώδες έδαφος.

Η ανθρώπινη απειλή τις αναγκάζει να χρησιμοποιούν σπηλιές που έχουν υποθαλάσσιες εισόδους, γεγονός που υποδηλώνει την ικανότητα τους να προσαρμόζονται για να επιβιώσουν.

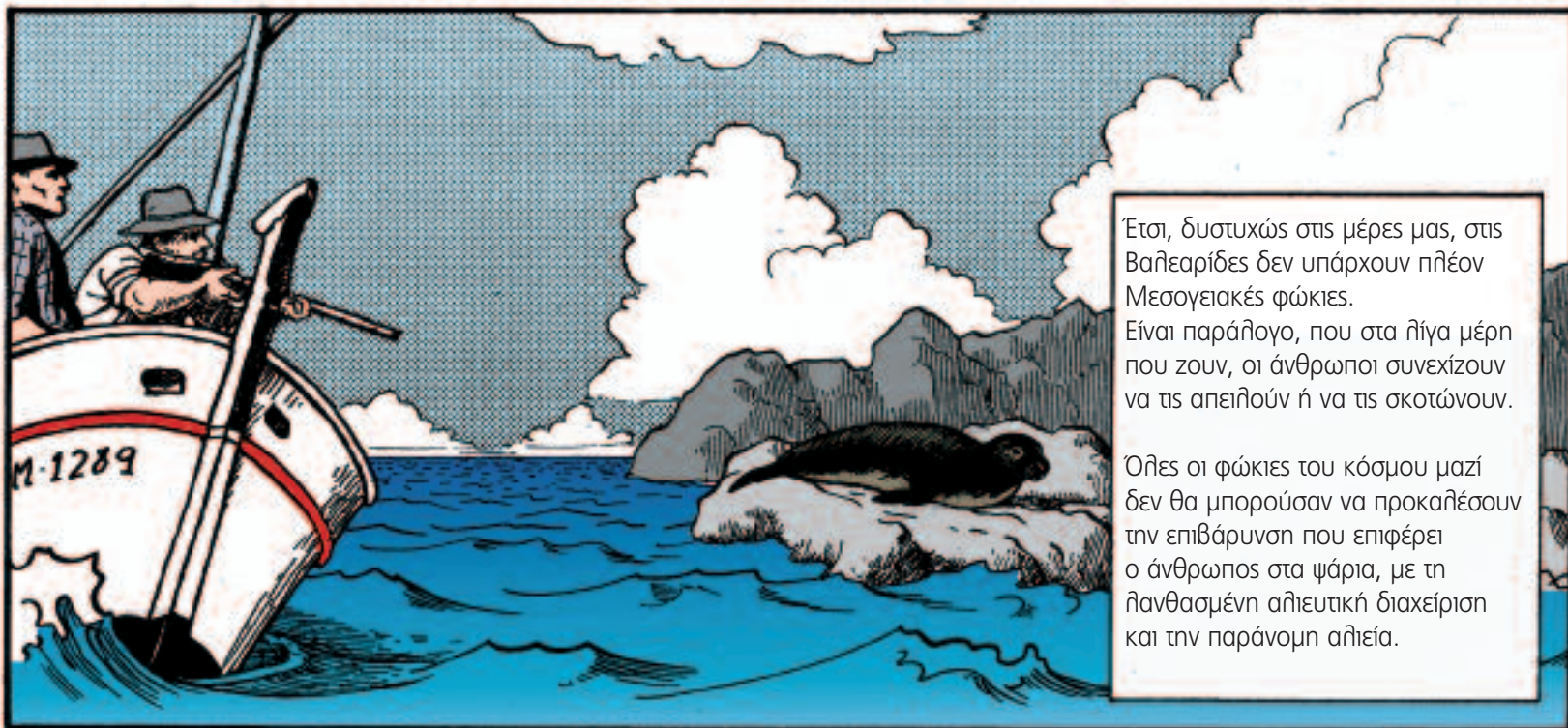
Στα Νησιά των Βαλεαρίδων, υπάρχουν τοπωνύμια που αναφέρονται στην παρουσία της φώκιας.

Στις μέρες μας τα ψάρια στις θάλασσες έχουν λιγοστείψει πολύ, εξαιτίας της ανθρώπινης δραστηριότητας. Όταν οι φώκιες δεν βρίσκουν αρκετά ψάρια να κυνηγήσουν, τρέφονται και με ψάρια που είναι παγιδευμένα σε δίχτυα. Έτσι προκαλούν, καταστροφές στα δίχτυα και δυσαρέσκεια στους ψαράδες.

Αυτός είναι και ο λόγος που μερικές φορές, ψαράδες των Βαλεαρίδων σκοτώναν τις φώκιες πυροβολώντας τις, χρησιμοποιώντας δυναμίτη, ειδικούς γάντζους, ή παγίδες. Άλλες φορές, πιο σπάνια, οι φώκιες πέθαιναν όταν κατά λάθος παγιδεύονταν στα δίχτυα.

Έτσι, δυστυχώς στις μέρες μας, στις Βαλεαρίδες δεν υπάρχουν πλέον Μεσογειακές φώκιες.

Είναι παράλογο, που στα λίγα μέρη που ζουν, οι άνθρωποι συνεχίζουν να τις απειλούν ή να τις σκοτώνουν.

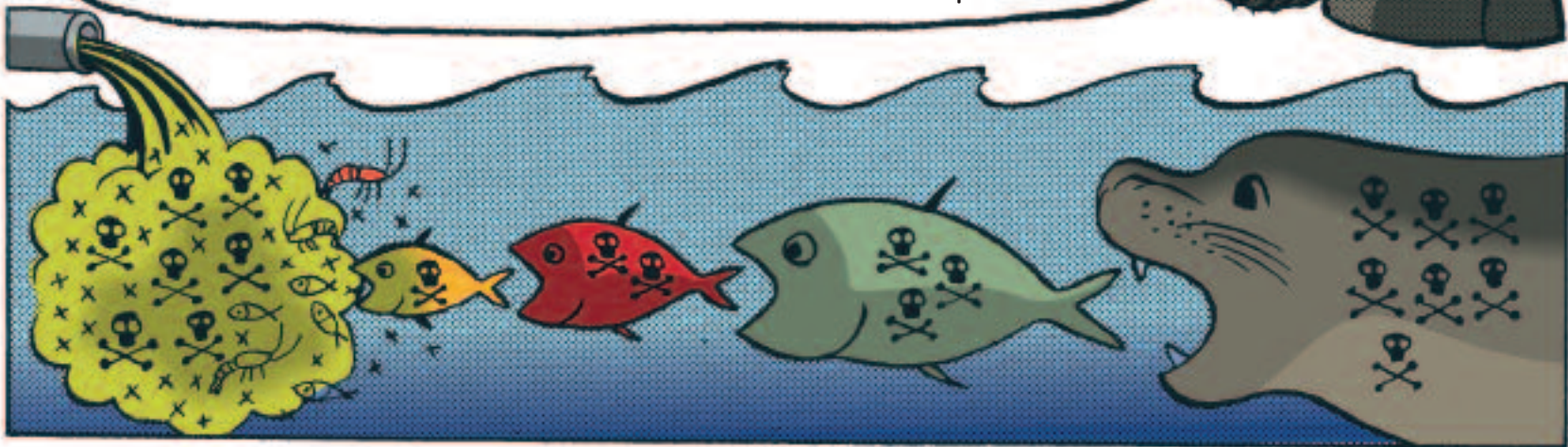
Όλες οι φώκιες του κόσμου μαζί δεν θα μπορούσαν να προκαλέσουν την επιβάρυνση που επιφέρει ο άνθρωπος στα ψάρια, με τη λανθασμένη αλιευτική διαχείριση και την παράνομη αλιεία.

Η επιβίωση της φώκιας απειλείται.
Εκτός από τις θανατώσεις και την
ανθρώπινη παρέμβαση στο περιβάλλον της,
η υπεραλίευση στα οικοσυστήματά όπου ζει
μειώνει τη διαθέσιμη τροφή της.

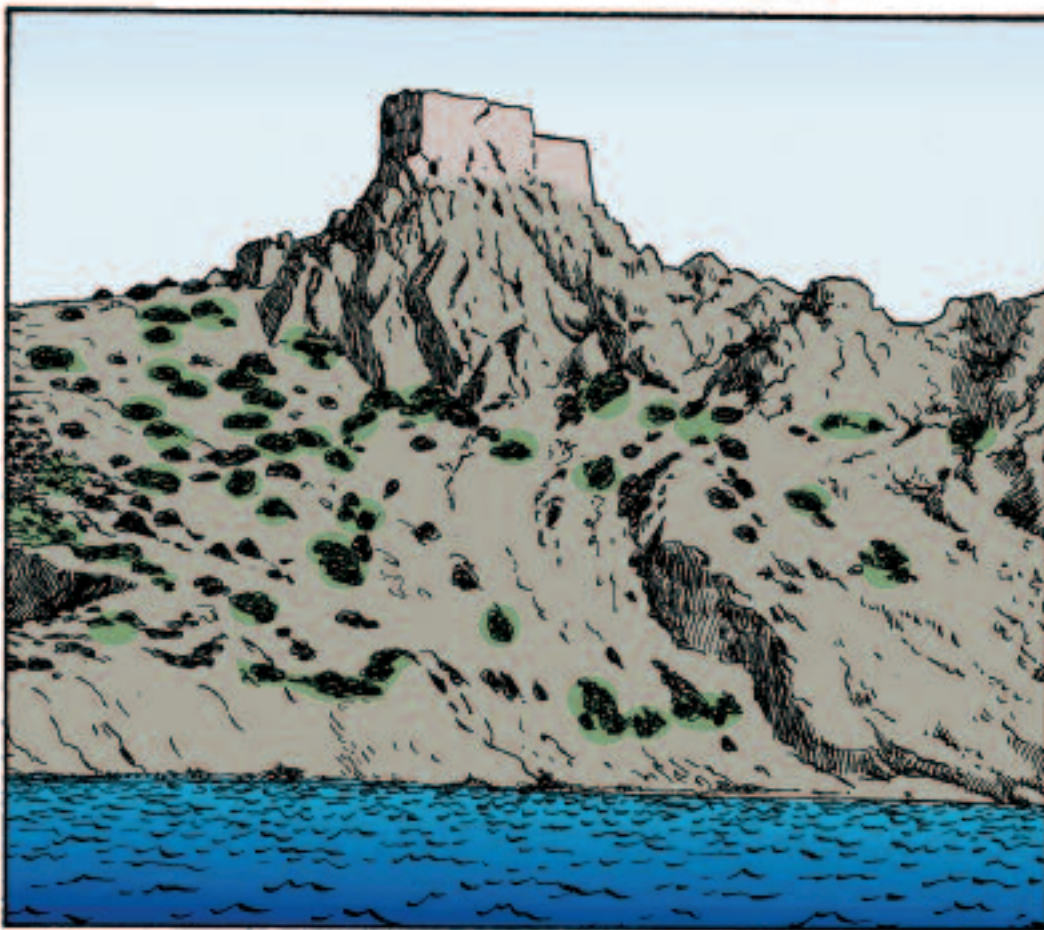
Επίσης η μόλυνση αποτελεί ένα μεγάλο πρόβλημα. Οι μολυσματικές ουσίες συγκεντρώνονται
στα υψηλότερα επίπεδα της τροφικής αλυσίδας και η φώκια ως θηρευτής, είναι ένα από τα ζώα που
επηρεάζεται περισσότερο.

Η μόλυνση μπορεί να της πολλές ασθένειες, ή και την αποβολή του εμβρύου της.
Ο άνθρωπος μοιράζεται τη θάλασσα με τη Μεσογειακή φώκια, καθώς και με τα υπόλοιπα θαλάσσια
ζώα και φυτά. Σε μία θάλασσα που δεν μπορεί πια να ζήσει η φώκια, σύντομα δεν θα μπορούν
να ζήσουν ούτε και τα άλλα θαλάσσια είδη, αλλά ούτε και ο άνθρωπος

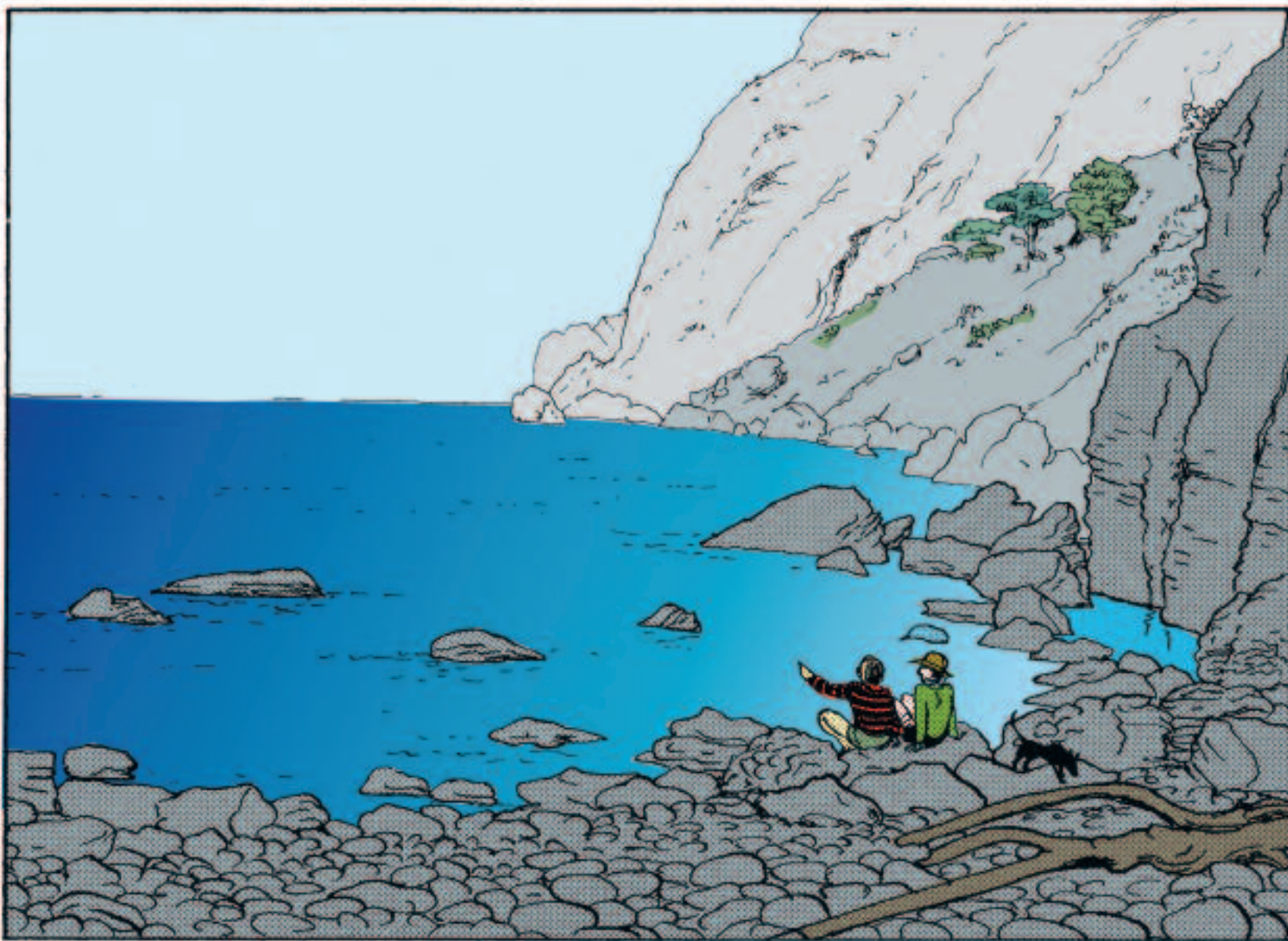
Ευτυχώς, τα τελευταία χρόνια η ανθρώπινη συμπεριφορά έναντι της Μεσογειακής φώκιας αλλιάζει. Οι περισσότερες χώρες στις οποίες ζουν οι Μεσογειακές φώκιες έχουν νόμους που τις προστατεύουν. Επίσης υπάρχουν διεθνείς συμφωνίες που υποχρεώνουν τις χώρες να συμβάλλουν ενεργά στη διάσωση του είδους.

Για να μπορέσει να επιβιώσει η Μεσογειακή φώκια, το πρώτο και πιο σημαντικό στοιχείο είναι να προστατέψουμε το φυσικό περιβάλλον στις περιοχές όπου ζουν, ή θα μπορούσαν να ζήσουν στο μέλλον.

Έτσι θα προστατευθούν τα θαλάσσια οικοσυστήματα, όλοι οι οργανισμοί που ζουν σ' αυτές τις περιοχές, και θα γίνουν οι θάλασσες πηγή ζωής και για τους ανθρώπους.

Όταν την επόμενη φορά που θα βρεθείς στη θάλασσα, τύχει να συναντήσεις μία φώκια, η χαρά και η ικανοποίηση που θα νιώσεις, θα σε κάνουν να συνειδητοποιήσεις την αξία της συνεισφοράς σου, για την προστασία αυτού του σπάνιου είδους, αλλιώς και του περιβάλλοντος στο σύνολό του.

Οι Μεσογειακές Φώκιες στις Ελληνικές Θάλασσες

Ίσως οι περισσότεροι έχετε ακούσει ιστορίες για τις φώκιες από τους παππούδες σας, οι οποίοι συχνά τις έβλεπαν να λιάζονται αμέριμνες στις ελληνικές ακτές.

Η εικόνα αυτή, αποτελεί πλέον μακρινή ανάμνηση, αφού οι φώκιες της Μεσογείου είναι είδος που απειλείται με άμεση εξαφάνιση. Οι λίγες που έχουν μείνει φοβούνται πολύ τους ανθρώπους.

Γιατί;

Ο άνθρωπος απειλεί τα οικοσυστήματα της φώκιας:

- Ψαρεύει εντατικά και με καταστροφικούς τρόπους, αδειάζοντας τις θάλασσες από τα ψάρια. Έτσι οι φώκιες δυσκολεύονται να βρουν τροφή και καταφεύγουν συχνά να τρώνε ψάρια από τα δίκτυα των ψαράδων, προκαλώντας ζημιές σ' αυτά και οργή στους ψαράδες. Ορισμένοι τις κυνηγούν, ενώ κάποιοι -λίγοι- τις σκοτώνουν.
Δεν φταίνε όμως μόνο οι ψαράδες για αυτό. Αφού οι φώκιες αποτελούν προστατευόμενο είδος, θα έπρεπε να υπάρχει κάποια υποστήριξη για τους ψαράδες, στους οποίους προκαλούν ζημιές οι φώκιες και άλλα θαλάσσια θηλαστικά. Έτσι θα μπορούσαν να συνυπάρχουν αρμονικά.
- Η ρύπανση της θάλασσας που οφείλεται αποκλειστικά στις ανθρώπινες δραστηριότητες, μπορεί να σκοτώσει τις φώκιες, καθώς και τους οργανισμούς με τους οποίους τρέφεται.
- Οι περισσότερες ακτές της Μεσογείου, εξ' αιτίας της έντονης τουριστικής δραστηριότητας, έχουν πάψει από καιρό να είναι ήσυχες και ήρεμες. Πλημμυρίζουν από τουρίστες και γεμίζουν με ξενοδοχεία, εστιατόρια κλπ. Έτσι οι φώκιες δυσκολεύονται να βρουν ήσυχα μέρη να αναπαυθούν και να γεννήσουν τα μικρά της.

Έτσι με τα χρόνια, οι φώκιες από φόβο προς τον άνθρωπο, έχουν αλλάξει τη συμπεριφορά τους. Όσο μπορούν κρύβονται την ημέρα και δραστηριοποιούνται τη νύκτα επειδή αισθάνονται πιο ασφαλείς.

Στην εποχή μας η Μεσογειακή φώκια *Monachus monachus*, είναι το πιο απειλούμενο με εξαφάνιση ζώο της Ευρώπης και το σπανιότερο είδος φώκιας στον κόσμο. Σήμερα, ο παγκόσμιος πληθυσμός της Μεσογειακής φώκιας έχει μειωθεί δραματικά. Έχουν απομείνει περίπου 500. Αυτός ο τόσο μικρός πληθυσμός είναι πολύ ευάλωτος. Θα μπορούσε να εξαφανιστεί ολοκληρωτικά ακόμα κι από μία ίωση.

Το Αιγαίο και το Ιόνιο πέλαγος, συνεχίζουν να αποτελούν το μεγαλύτερο καταφύγιο, όπου ζουν οι μισές περίπου φώκιες! Εκεί αισθάνονται ασφαλείς στις απόμερες σπηλιές, τις βραχώδεις ακτές και τις ακατοίκητες νησίδες.

Το γεγονός ότι στις θάλασσές μας επιλέγουν να ζήσουν τόσες πολλές φώκιες, είναι ένα μεγάλο ευτύχημα, αλλά και μία μεγάλη ευθύνη για όλους μας. Ας δραστηριοποιηθούμε για να προστατέψουμε τη Μεσογειακή φώκια και οικοσυστήματα των θαλασσών μας.

Αρχιπέλαγος

Το μήνυμα από την άλλη
άκρη της Μεσογείου,
μας καλεί να βοηθήσουμε
τη Μεσογειακή Φώκια,
πριν είναι πολύ αργά.
Ας το μεταδώσουμε σε όσους
μπορούμε.

Η Μεσογειακή φώκια *Monachus*
monachus κινδυνεύει! Στα νησιά των
Βαlearίδων, στην άλλη άκρη της
Μεσογείου δεν υπάρχει πια. Πρέπει όλοι
μας να βοηθήσουμε αυτό τον πολύτιμο
κρίκο της αλυσίδας της ζωής,
να μπορέσει να συνεχίσει να ζει
για πολλά ακόμα χρόνια.

Από εμάς εξαρτάται το μέλλον, όχι
μόνο της Μεσογειακής φώκιας,
αλλά και όλων των
οργανισμών που ζουν στις
θάλασσες και στους ωκεανούς.
Μπορούμε να καταστρέψουμε
ή να προστατέψουμε.
Η επιλογή είναι δική μας.

Οι φώκιες θα επιβιώσουν στις θάλασσες μας μόνο αν όλοι οι κάτοικοι των μεσογειακών παραλιών συνειδητοποιήσουμε τη μοναδικότητά των ζώων αυτών και κάνουμε ό,τι είναι δυνατό για να βοηθήσουμε στην προστασία τους. Στις μέρες μας είναι πολύ σπάνιο να δεις φώκιες. Είναι σημαντικό αν κάποιος δει Μεσογειακή φώκια να το αναφέρει στο κοντινότερο περιβαλλοντικό φορέα.

Μπορείς να βοηθήσεις και εσύ στην επανάκαμψη των πληθυσμών της Μεσογειακής φώκιας και στη προστασία του φυσικού περιβάλλοντος, γνωρίζοντας τη νομοθεσία που προστατεύει τη Φύση μας, δείχνοντας σεβασμό σ' αυτήν και συμμετέχοντας ενεργά σε δράσεις που αφορούν στην προστασία της χλωρίδας, της πανίδας και του φυσικού περιβάλλοντος της Μεσογείου.

Το **Αρχιπέλαγος**, *Ινστιτούτο Θαλάσσιας & Περιβαλλοντικής Έρευνας*, είναι μία μη κερδοσκοπική περιβαλλοντική οργάνωση, που δραστηριοποιείται στην ευρύτερη περιοχή των Ελληνικών θαλασσών. Συνδυάζει την επιστημονική έρευνα του θαλάσσιου και χερσαίου περιβάλλοντος των Ελληνικών θαλασσών και νησιών, με ουσιαστικές δράσεις προστασίας στις οποίες συμμετέχουν ενεργά οι τοπικές κοινωνίες. Κεντρικός άξονας των δράσεων προστασίας του Αρχιπελάγους, είναι η διαφύλαξη της υγείας των οικοσυστημάτων στο σύνολό τους, και όχι μεμονωμένων ειδών. Έτσι εξασφαλίζεται ότι προστατεύονται όλα τα είδη που ζουν σε αυτά.

Govern
de les Illes Balears
Conselleria de Medi Ambient

ISBN 978-960-87005-1-2

ΑΡΧΙΠΕΛΑΓΟΣ

Ινστιτούτο Θαλάσσιας & Περιβαλλοντικής Έρευνας
Τ.Θ. 1, 83 301, Ράχες, Ικαρία
τηλ 22750 41673 - fax 22750 41070
www.archipelago.gr, info@archipelago.gr